

AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY TA'LIM JARAYONLARINING YUTUQ VA KAMCHILIKLARI TASVIRIY VA AMALIY SAN'AT TA'LIM YO'NALISHLARI MISOLIDA

**Qutbtiddinov Hikmatillo
Qudratillo o'g'li**

*Andijon davlat universiteti "Sport va san'at "
fakulteti "Tasviriy va amaliy san'at" kafedrası
o'qituvchisi*

Annotatsiya

Ushbu ilmiy maqola tasviriy va amaliy san'at sohasidagi an'anaviy va zamonaviy ta'lim jarayonlarining qarama-qarshi paradigmlarini o'rganadi. Har bir yondashuvning afzalliklari va kamchiliklarini o'rganib chiqib, biz ushbu metodologiyalar o'quvchilarda badiiy mahorat va ijodkorlikni rivojlantirishga qanday ta'sir qilishini tushunishni maqsad qilganmiz. Ushbu tadqiqot amaliy tadqiqotlar va ilmiy tadqiqotlarni tanqidiy tahlil qilish orqali san'at ta'limining rivojlanayotgan manzarasini va uning talabalar va o'qituvchilarga ta'sirini yoritib beradi.

Kalit so'zlar: Tasviriy va amaliy san'at, klassik texnika, zamonaviy ta'lim jarayonlari, raqamli vositalar va resurslar.

Kirish:

Tasviriy va amaliy san'at ta'limi o'quvchilarda ijodkorlikni, tanqidiy fikrlashni va badiiy ifodani rivojlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Yillar davomida san'atdagi ta'lim yondashuvlari sezilarli o'zgarishlarga duch keldi, klassik texnikaga asoslangan an'anaviy usullardan texnologiya va innovatsiyalarni o'z ichiga olgan zamonaviy amaliyotga o'tdi. Ushbu maqola tasviriy va amaliy san'at kontekstida an'anaviy va zamonaviy ta'lim jarayonlarining afzalliklari va kamchiliklarini o'rganib chiqadi, ularning talabalarga ta'siri va umumiy o'quv tajribasini har tomonlama o'rganishni taklif qiladi.

An'anaviy ta'lim jarayonlarining afzalliklari:

- Badiiy merosni asrab-avaylash: an'anaviy usullar avloddan-avlodga o'tib kelayotgan asosiy mahorat va uslublarni egallashga urg'u beradi, badiiy merosning saqlanishini ta'minlaydi.
- Intizom va qat'iylikka e'tibor: An'anaviy san'at ta'limi o'quvchilarda intizom va qat'iylilikni singdiradi, kuchli mehnat axloqi va tafsilotlarga e'tibor beradi.
- Shaxsiylashtirilgan fikr-mulohazalar: An'anaviy sharoitlarda talabalar ko'pincha tajribali rassomlar va o'qituvchilardan shaxsiy fikr-mulohazalarni olishadi, bu esa individual o'sish va takomillashtirishga yordam beradi.

➤ Madaniy aloqa: An'anaviy san'at ta'limi ko'pincha madaniy amaliyotlar va tarixiy kontekstlarni birlashtiradi, talabalar va o'tmishdagi badiiy an'analar o'rtasidagi chuqurroq aloqani rivojlantiradi.

➤ Amaliy tajriba: An'anaviy usullar ko'pincha amaliy amaliyot va shogirdlik modellarini o'z ichiga oladi, bu esa o'quvchilarga materiallar va texnikalar bilan bevosita shug'ullanish orqali o'rganish imkonini beradi.

An'anaviy ta'lim jarayonlarining kamchiliklari:

➤ Cheklangan innovatsiyalar: an'anaviy yondashuvlar o'rnatilgan me'yorlar va usullarga qat'iy rioya qilish orqali ijodkorlik va innovatsiyalarni bo'g'ib qo'yishi mumkin.

➤ O'zgarishlarga sekin moslashish: an'anaviy ta'lim tizimlari tez rivojlanayotgan texnologiyalar va zamonaviy san'at amaliyotlariga moslashishda qiynalishi mumkin.

➤ Xilma-xillikning yo'qligi: an'anaviy usullar san'atning muayyan uslublari yoki janrlariga ustunlik berishi mumkin, bu esa turli badiiy ifodalarga ta'sir qilishni cheklashi mumkin.

➤ Ierarxik tuzilma: An'anaviy san'at ta'limi ko'pincha ierarxik tuzilishga amal qiladi, hamkorlikda o'rganish imkoniyatlari cheklangan va fanlararo yondashuvlar.

➤ Materiallarning yuqori narxi: An'anaviy san'at materiallari va asboblari qimmat bo'lishi mumkin, bu esa turli xil ijtimoiy-iqtisodiy muhitdagi talabalarga kirishda to'siqlar yaratishi mumkin.

Zamonaviy ta'lim jarayonlarining afzalliklari:

➤ Texnologiya integratsiyasi: Zamonaviy ta'lim jarayonlari o'rganish tajribasini yaxshilash uchun texnologiyadan foydalanadi, badiiy ifoda uchun yangi vositalar va vositalarni taklif qiladi.

➤ Fanlararo yondashuv: Zamonaviy san'at ta'limi fanlararo hamkorlikni rag'batlantiradi, talabalarga san'at va boshqa sohalar o'rtasidagi aloqalarni o'rganishga imkon beradi.

➤ Moslashuvchanlik va moslashuvchanlik: Zamonaviy yondashuvlar ko'pincha o'zgaruvchan tendentsiyalar va talaba ehtiyojlariga ko'proq moslashuvchan va moslashuvchan bo'lib, dinamik ta'lim muhitini rivojlantiradi.

➤ Global istiqbol: Zamonaviy san'at ta'limi talabalarga turli xil madaniy ta'sirlar va zamonaviy san'at amaliyotlarini o'z ichiga olgan global nuqtai nazarni ochib beradi.

➤ Innovatsiyalar va eksperimentlar: Zamonaviy usullar innovatsiyalar va eksperimentlarga ustunlik beradi, bu esa talabalarga chegaralarni kengaytirish va yangi badiiy imkoniyatlarni kashf qilish imkonini beradi.

Zamonaviy ta'lim jarayonlarining kamchiliklari:

➤ Texnologiyaga haddan tashqari e'tibor berish: Zamonaviy yondashuvlar an'anaviy badiiy mahorat va hunarmandchilik hisobiga texnologiyaga ortiqcha urg'u berishi mumkin.

➤ Raqamli bo'linish: Zamonaviy san'at ta'limida texnologiyaga tayanish raqamli tafovutni kengaytirib, raqamli vositalar va resurslardan foydalana olmaydigan talabalarni noqulay ahvolga solishi mumkin.

➤ Diqqatning qisqarishi: Texnologiya ta'sirida zamonaviy ta'lim jarayonlari diqqatning qisqarishiga va chuqur o'rganishga e'tiborning pasayishiga yordam berishi mumkin.

➤ Sifatni nazorat qilish: Zamonaviy san'at ta'limida onlayn platformalar va resurslarning ko'payishi sifat nazorati va o'rganish tajribasining haqiqiyliги haqida tashvish uyg'otadi.

➤ Moddiy tajribani yo'qotish: Raqamli vositalarga katta tayanadigan zamonaviy usullar an'anaviy san'at ta'limining ajralmas qismi bo'lgan teginish va hissiy tajribalarni kamaytirishi mumkin.

Xulosa:

Tasviriy va amaliy san'atda an'anaviy va zamonaviy ta'lim jarayonlari o'rtasidagi bahs ko'p qirrali bo'lib, meros va yangilik, tartib-intizom va ijodkorlikning murakkab o'zaro bog'liqligini aks ettiradi. An'anaviy usullar o'tmishdagi tajribalarni qo'llab-quvvatlasa-da, zamonaviy yondashuvlar texnologik yutuqlar va zamonaviy tendentsiyalarni o'z ichiga oladi. Har bir yondashuvning afzalliklari va kamchiliklarini tan olgan holda, o'qituvchilar va siyosatchilar ijodkorlikni rivojlantiradigan, mahoratni rivojlantirishga yordam beradigan va o'quvchilarni badiiy landshaftning turli muammolariga tayyorlaydigan muvozanatli va inklyuziv san'at ta'limi muhitini yaratishga intilishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sattarov S.Y., Xaitov Z.A., Yusubova M.A. GRAPHIC RECOMMENDATIONS FOR THE ANALYSIS OF SIMPLE AND COMPLEX GIRIX PATTERN COMPOSITIONS IN THE ART OF EMBROIDERY BY GEOMETRIC PATTERNS // Universum: технические науки: электрон. научн. журн. 2021. 11(92). URL: <https://7universum.com/ru/tech/archive/item/12606>

2. Sattarov Shavkat Yuldashevich. (2024). THE IMPORTANCE OF COMPLETING TASKS USING AUTOCAD GRAPHICS PROGRAM IN DEVELOPING STUDENTS' CREATIVITY. Web of Scientist: International Scientific Research Journal, 5(2), 306– 313. Retrieved from <https://wos.academiascience.org/index.php/wos/article/view/4718>

3. Raxmonqulov X. B., Botirov M. A., Xurramova N. Y. The Role And The Practical Importance Of Composition During Colour Description Studies (As An Example Of Descrining Human Feature) // Экономика и социум. – 2021. – №. 1-1 (80). – С. 241- 244.

4. Jumanazarovich, M. I. "THE ROLE OF FINE ART IN THE DEVELOPMENT OF AESTHETIC EDUCATION IN STUDENTS." Emergent: Journal of Educational Discoveries and Lifelong Learning (EJEDL) 3.09 (2022): 28-30.

5. Jumanazarovich M. I. Rangtasvir Mashg'ulotlarida Qalamtasvirning Ahamiyati //Gospodarka i Innowacje. – 2022. – Т. 20. – С. 58-61. 6. Tursunbayevich E. A. The Role And Interdisciplinary Relationship Of Fine Arts In Student Education //European Journal Of Research Development And Sustainability. – 2022. – Т. 3. – №. 3. – С. 95-97.